

Ad Astra

Asociație a cercetătorilor români din întreaga lume
<https://ad-astra.ro> ◊ office@ad-astra.ro
Șos. Nicolae Titulescu, Nr.155, Bl.21C, Sc.C, Ap.98
S1, București ◊ CIF: 14905018 din 26/09/2002

4 mai 2026

Către:

Ministerul Educației și Cercetării, în atenția dlui Mihai Dimian, Ministru
Autoritatea Națională de Cercetare, în atenția dlui Andrei Alexandru, Președinte

Explicați exonerarea abuzului de autoritate din Legea 183/2024 și Legea 199/2023.

Stimate dle Ministru,
Stimate dle Președinte,

Vă solicităm să dispuneți publicarea unei explicații oficiale, în calitate de conducători ai autorităților publice inițiatoare ale Legilor 183/2024 și 199/2023, privind sensul și modul de aplicare al Articolului. 52, alineatul (4) litera c din Legea 183/2024:

(4) Abaterile de la normele de bună conduită prevăzute la art. 50 lit. d), în măsura în care nu constituie infracțiuni potrivit legii penale, includ:

...

a) abuzul de autoritate pentru a obține calitatea de autor sau coautor al publicațiilor persoanelor din subordine;

...

c) abuzul de autoritate pentru a obține calitatea de autor sau coautor al publicațiilor persoanelor din subordine sau pentru a obține salarizare, remunerare sau alte beneficii materiale pentru soți, afini sau rude până la gradul al II-lea inclusiv;

Aceste prevederi repetă textul aproape identic din Legea 199/2023, art. 168 (cu diferența că în legea 199 este menționat gradul al III-lea de rudenie) și sunt preluate în legislația secundară, cel puțin în Codul Cadru de Etică și Deontologie Universitară,

art. 26, adoptat prin HG 305/2024 și în Codul de Etică și Deontologie Profesională al Personalului din Cercetare, Dezvoltare și Inovare, art. 28, adoptat prin OMEC 6886/2025.

Prevederile de mai sus exonerează implicit pe cel (numit mai jos “abuzatorul”) care comite un abuz de autoritate prin care impune “dobândirea calității de autor” (faptă numită mai jos “fapta exonerată”) de către o persoană (numită mai jos “dobânditorul”) dacă acest dobânditor este o rudă de gradul III (în Legea 183), IV (în Legea 199) sau mai îndepărtată, sau nu este într-o relație formală de rudenie cu abuzatorul (în ambele legi). Implicit în această formulare mai există cel puțin o persoană (numită mai jos “victima”), aflată sub autoritatea abuzatorului, care este ținta abuzului și care putem presupune că este autorul real al operei încă neaduse la cunoștința publicului și asupra căreia “dobândește” dobânditorul calitatea de autor în urma comiterii faptei exonerate.

Astfel de fapte par a fi încadrate de alte legi ca infracțiuni, dar sunt excluse de la încadrarea ca abateri de etică (disciplinare) în legile 183 și 199.

Vă solicităm să explicați sensul și modul de aplicare al prevederilor menționate mai sus (art. 52 (4) c din L 183/2024 și textele similare din alte normative) ținând cont de următoarele normative în vigoare:

1. Articolul 3 din Legea 8/1996 privind drepturile de autor:

(1) Este autor persoana fizică sau persoanele fizice care au creat opera.

Evident, dobânditorul nu a creat opera, ci doar victima, cum poate dobândi dobânditorul ‘calitatea de autor’ în sensul stabilit de Legea 8/1996?

2. Articolul 197 din Legea 8/1996

(1) Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă fapta persoanei care își însușește, fără drept, în întregime sau în parte, opera unui alt autor și o prezintă ca o creație intelectuală proprie.

Cum (nu) se încadrează fapta exonerată în această categorie?

3. Articolul 419 din Legea 286/2009 (Noul Cod Penal):

Abuzul de autoritate

Fapta superiorului sau a șefului care, prin încălcarea atribuțiilor de serviciu, cauzează o vătămare gravă a intereselor legale ale inferiorului sau subordonatului ori îl obligă să încalce îndatoririle de serviciu se pedepsește cu închisoarea de la unu la 3 ani.

Este, cel puțin în unele cazuri, aceeași cu fapta exonerată de cele două legi (183 și 199)? Cum și când se (mai) aplică art. 419 cod penal?

4. Articolul 52, alineatul 2, lit c din aceeași Lege (183/2024):

2) Abaterile de la normele de bună conduită prevăzute la art. 50 lit. b), în măsura în care nu constituie infracțiuni potrivit legii penale, includ:

...

c) includerea în lista de autori a unei publicații științifice a unuia sau mai multor coautori care nu au contribuit semnificativ la publicație sau excluderea unor coautori care au contribuit semnificativ la publicație;

Aparent, suferind abuzul de autoritate, victima comite fapta menționată la alineatul 2 lit c. Cine este vinovat și de ce faptă în acest caz? Nu este, prin fapta exonerată, obligat subordonatul de către abuzator să încalce îndatoririle de serviciu?

5. Prevederile din ambele legi (183 și 199) privitoare la plagiat. Fapta exonerată nu cumva reprezintă, de fapt, un plagiat, comis în asociere (abuzator + dobânditor), ținând cont că dobânditorul nu este în realitate autorul operei pe care ajunge să figureze ca autor?

Vă mulțumim,

Asociația Ad Astra